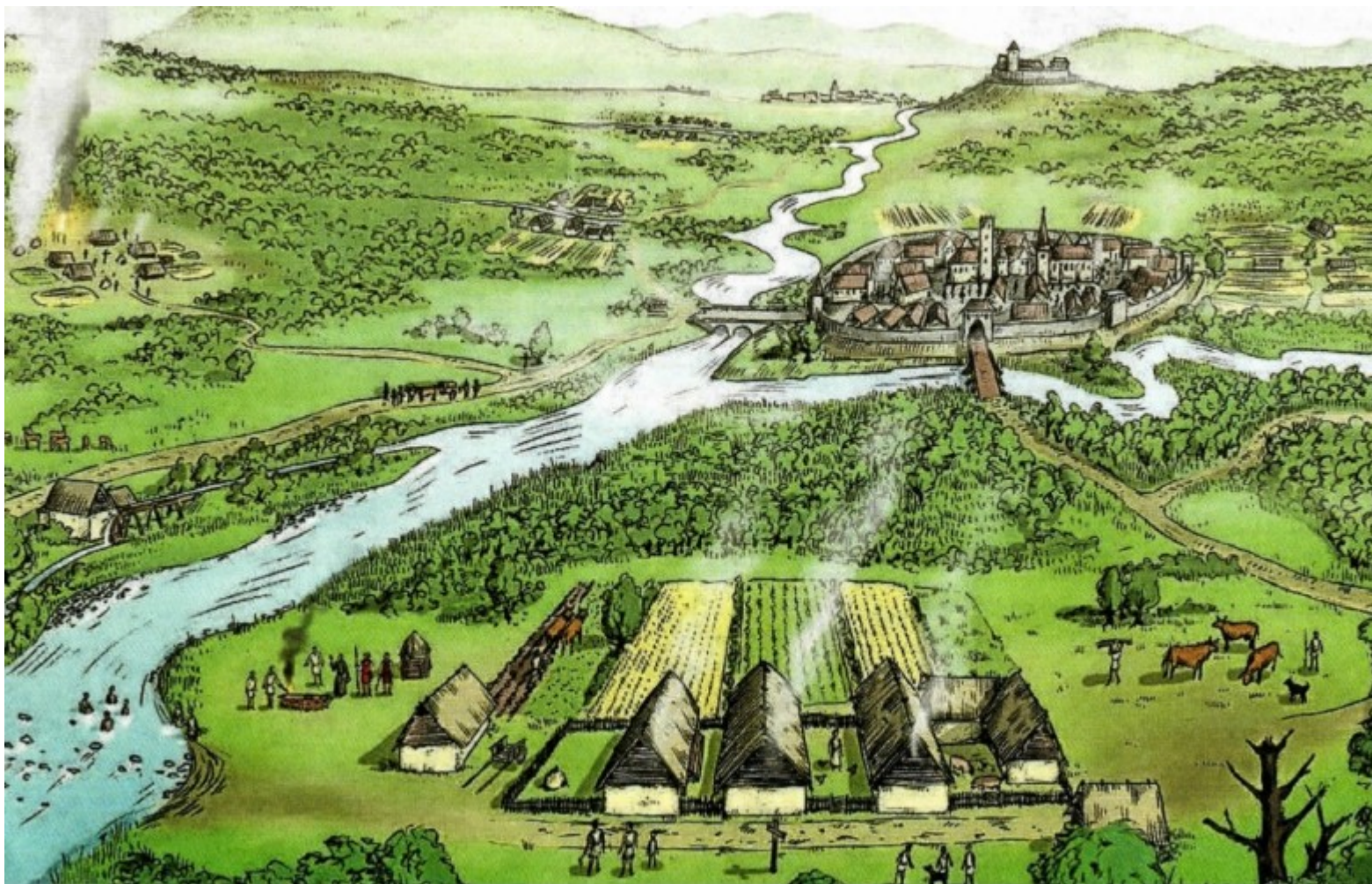

Středověká kolonizace 12. století - 14. století

Vesnická kolonizace

- souvisí s teplejším klimatem a novinkami v zemědělství
 - 1) trojpolní systém (ozim, jař, úhor)
 - 2) chomout – zlepšil zápřah především dobytka
 - 3) pluh s plazem – lepší orba
- výsledkem růst populace, osidlování dosud neobydleného území
 - vnitřní kolonizace – poč. 12. st., uvnitř území (úrodné), domácí obyvatelstvo
 - vnější kolonizace – od konce 12. st. pohraniční hory (neúrodné), prováděno cizinci – především Němci - tzv. Sudety

lokátor – vyhledává vhodnou lokaci

lhůta – doba, po kterou nemusí noví obyvatelé platit daně (zpravidla 10 let – název Lhota, Lhotka)

újezd – původně les, v majetku církve či feudála, základ domácí kolonizace – názvy jako Hřivínův Újezd, Horní Újezd, Kamenný Újezd

robota – povinnost pracovat na panské půdě, díky tomu a daním vzniká dědičná držba půdy – **emfyteutické** (dědičné) **právo**

Městská kolonizace

- souvisí s rozšířením peněz, zvětšujícího se bohatství, řemesly a rostoucím počtem obyv.

- druhy měst:

dle zakladatele (vlastníka) – královská (věnná, horní)

- poddanská (světská a církevní)

dle místa (původu) vzniku - z tržních vsí

- u hradů

- na zeleném drnu (na křižovatce cest, u brodu)

dle významu

- sídelní (sídlo panovníka, biskupa)

- horní (těžba drahých kovů, bždy patřila panovníkovi)

- věnná (patřila královnám, zdroj jejich příjmů)

- přístavní (jižní moře – Janov, Benátky; Balt – sdružení 100 měst hanza)

Městská práva (privilegia) – odlišení od venkova

- osobní svobody (vs. např. roboty na venkově)

- hradební (základní – bez něj by to ani nebylo město)

- pivovárečné a šenkovní (významný zdroj peněz)

- mílové – ochrana řemeslníků ve městě před konkurencí mimo město

- skladu – nutnost prodejce nabídnout své zboží

- trhové – konat týdenní, měsíční a výroční trhy (zdroj peněz)

- hrdelní – mít vlastního kata

Život ve městě

- rychtář – zastupuje krále či šlechtice (přenesená působnost)
- 12 konšelů tvořící městskou radu (samospráva)
- purkmistr – jeden z konšelů volený na 1 měsíc
- biřic – městská policie
- ponocný – oznamuje čas, dbá na pořádek v noci
- věžný – varuje před požáry a jiným nebezpečím (např. Polička)

Městská společnost

- patriciát (mají svůj dům) – obchodníci (dálkový obchod)
 - řemeslní (mistři) sdružení do cechů chránících jejich zájmy i kvalitu
 - kramáři – majitelé obchodů
- střední vrstva – zaměstnanci u měšťanů (tovaryši, služebnictvo, učni, nádeníci)
- nižší vrstva – bez příjmu (nejsou měšťany) – chudina, nevěstky, žebráci, zlodějíčci
- mimo systém – kněží, učitelé, lékaři, studenti – podléhali zvláštním zákonům
 - Židé – žili v ghettech, byla jim zakázána většina zaměstnání, proto např. půjčovali peníze na úrok, což bylo křesťanům zakázané; časté pogromy

ÚKOL: Vytvořit 2 slidy PPT s tématy VZDĚLANOST a SPOLEČNOST, str. 47 – 52, poslat na petrik@gymkrom.cz do neděle 29.3.